HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לא שנו. דסמכינן אכרוכין אגא לקדשי הגבול [1] אם כהן הוא אוכלים בקדשי הגבול משהביא ראיה על אשה זו שהיא כשירה לכהונה סומכין על הבנים הכרוכין אחריה לומר בניה הן ואינן חללין: **אבל ליוחסין.** אם יש בהן בנות אינן נישאות לכהנים עד שיביאו ראיה שהן בנותיה של זו: **ור' יוחנן אמר אפילו ליוחסין.**

סמכינן אחזקה שהן כרוכין אחריה: **ואודא רבי יוחנן לטעמיה.** דאמר סמכינן אחזקה שהוחזקו ליכך אגלה בחזקת שהיא [2] אמו אפילו לענין דיני נפשות ליפקל וליערב זה על זה כדלקמן וכ"ש ליוחסין להכשר כהונה: **מלקין על החזקות.** על דבר שאנו מחזיקים [3] כן ואפילו אין עדות בדבר: **שורפים וסוקלין בו.** כלמפרש להו ואזיל: **ואין שורפין תרומה על החזקות.** דבר שהוא טמא ממון חזקה ולא ממון שהוא [4] ראיה וגגע בתרומה כגון תינוק שהוא שתמא מוחזק טמא שמחפף באשפה שיש שם עצילות ושרצים וגגע בתרומה אין שורפין אגא תולין כלמפרש טעמא כדאמרינן העמד עיסה על חזקת טהרה ואילו הוא ממיעוט תינוקות (הוא) שגא טיפח: **הוחזקה נדה בשכינותיה.** שראו שכינותיה שהיא היום היתה מלובשת בגדי נדותה: **איש ואשה תינוק ותינוקת שהגדילו בתוך הבית.** בחזקת שהיא אשתו ואגו בביתם ואין אנו מכירין בהם בעדות גמורה: **נסקלין זה על זה.** אם בא הבן על האשה נסקל הבן עליה משום בא על אמו והיא עליו: **ונשרפין זה על זה.** אם בא האיש על הבת דבתו בשריפה: **ותינוק מורכב על תיפה והגדילתו.** בחזקת בנה: **ובלא בידו.** בידוע שנטל מן העיסה: **לטפח.** בשרצים ובגלות שבאשפה: **סמוך מיעוטא.** דאין מטפחים לחזקה דעיסה ואיתרע רובא דמטפחין דלר' מאיר לא בטיל מעוטא לגמרי דשמעינן ליה (נדה דף לב.) דחייש למיעוטא הילכך במקומו עומד וכי משכח מידי לאיטרופי בהדיה מצטרף: **מיעוטא כמאן דליתיה דמי.** דבטיל ליה לגבי רובא ורבנן לטעמייהו דלא חייש למיעוטא (שם): **זו היא שנשרפין עליה אם התרומה.** (ג) חזקה שנשרפין עליה את התרומה חזקת תינוקות ד) שמחזיקין לטפח שורפין עליה תרומה דהאי מטמאין דקאמרי רבנן לשרוף קאמרי: **אין זו חזקה שנשרפין בו.** וכי אמרי רבנן לתנות קאמרי: **שרצים.** לא הדומה לפרדע לגא טמא והלפרדע טהור: **מטפלים שם.** ה) עושים נפולין נפולין חתיכות חתיכות: **ונמצאו חתיכות בעיסה.** ואין ידוע אם של שרצים או של לפרדעים: **אם רוב שרצים.** אם הבית מוחזק להיות שרצים מצוים שם יותר מלפרדעים טמא אף ליערב לחזקה ורובא דאיתיה קמן הוא אבל ההיא דתינוק רובא דליתיה קמן הוא: **כותיה דר' יוחנן.** דאמר מטמאין דרבנן לתנות: **כמי שיש דעת לישאל.** וקי"ל (נדה דף ד:) דברה"י ספיקו טמא דבדבר שאין בו דעת לישאל קי"ל (שם) דאפילו ברה"י ספיקו טהור: נקורים

דאין הכי נמי והא דמטהר רבי מאיר היינו משום דתינוק אין בו דעת לישאל וכל ספק שאין בו דעת לישאל אף ברשות היחיד ספיקו טהור ו) והא בהדיא אמרינן בסמוך בשמעתין דעשאוהו חכמים כמי שיש בו דעת לישאל וי"ל שאין זה רוב חשוב אגא רוב גרוע [5] לכך מרעי ליה מיעוטא וחזקה ותדע שאין חשוב מדאמרינן בסמוך עשאוהו חכמים כמי שיש בו דעת לישאל ולכך מטמאין את העיסה ואי הוה רוב חשוב אפילו אין בו דעת לישאל הוה לן לטמויי וע"כ צריך לומר כן דאם לא כן קשה אליבא דרבנן דהא רבנן קאמרי התם גבי הלך בעלה למדינת הים ושמעה שמת תנשא דקסברי דמיעוטא כמאן דליתיה דמי ורובא וחזקה רובא עדיף ואם כן אמאי קאמר הכא רבי יוחנן אליבא דרבנן אין זו חזקה שנשרפין עליה תרומה אגא שמע מינה שאין זה רוב חשוב ולפיכך התם דרוב חשוב תנשא ז) (ולפי זה ניחא מה שמקשים העולם דקשה להו גבי שני דברים אין בו דעת לישאל ועשאוהו כמי שיש בו דעת לישאל וקא חשיב ח) דתינוק ומקשין מאי איריא שיש בו דעת לישאל תיפוק ליה משום דסבירא להו לרבנן במיעוטא כמאן דליתיה ורובא וחזקה רובא עדיף וא"כ אפילו אין בו דעת לישאל טמא דהא אין זה ספק טומאה אגא ודאי טומאה ט) ש"מ שאין זה רוב חשוב ואי לאו דעשאוהו חכמים כמי שיש בו דעת לישאל לא היו מטמאים):

רבי

לא שנו אלא בקדשי הגבול. לפי' רש"י הא דאמרינן דמהני כרוכין היינו דוקא לתרומה שאם הוא כהן והביא ראיה על האשה אין צריך להביא ראיה על הבנים להאכילן בתרומה וקשה דמשמע דמכל מקום צריך שיהו כרוכין להאכילן בתרומה ובפרק האשה שנתארמלה (כתובות דף כה:) אמרינן האומר בני זה וכהן הוא נאמן להאכילו בתרומה ואינו נאמן להשיאו אשה (ג) אלמא לא בעינן שיהו כרוכין אחריה ויש לומר דרב [6] תנא הוא ופליג ורבינו תם פירש דרב סבר [7] כמאן דאמר (שם כד:) אין מעגין מתרומה ליוחסין ולכך נאמן להאכילו תרומה כיון דבידו הוא [8] ומתני' דהכא סבירא כמאן דאמר (שם) מעגין מתרומה ליוחסין והכא הכי פירושו לא שנו אגא בקדשי הגבול פירוש בכל דבר קדושה כגון לתרומה ולנשיאת כפים ולהשיאו אשה [9] אבל ליוחסין לא כלומר [10] לסקול על ידו דקאמרי [11] זה הבן וזו אמו והבן בא עליה לא מהימן והיינו דקאמר ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דאמר סוקלין ושורפים על החזקות ולפירוש הקונטרס אבל ליוחסין כגון להיות משמש בנו על גבי המזבח לא מהימן צריך לומר דהכי מייתי רבא סוקלין ושורפים על החזקות וכל שכן דנאמן ליוחסין [12]:

שדרכו של תינוק **לטפח.** פירש בקונטרס לטפח באשפה וא"ת כיון שהתינוק אינו ודאי טמא אם כן אמאי נקט תינוק שנגע בגלל העיסה לינקוט שנגע בעיסה ועוד קשה דאמרינן בתוספתא (דטהרות פ"ג ע"ס) מפני מה אמרו שהתינוק טמא משום דנשים נדות מגפפות ומנשקות אותו והכא מפרש משום דמטפחין באשפה לכך פירש ר"ת שהתינוק ודאי טמא כדמפרש בתוספתא ולכך נקט שנגע בגלל העיסה ובלא בידו להשמיענו דספק הוא אם נטלה מן העיסה וטימא את העיסה או שמא אדם טהור נכנס לשם ונטל [13] את העיסה ונתן לתינוק ובהא פליגי ר' מאיר ורבנן דר' מאיר מטהר דתלינן באדם טהור וחכמים מטמאין מפני שדרכו של תינוק לטפח [14] פי' בעיסה [15] ויש גנו לומר שנטלה ובכי האי גוונא פליגי בתוספתא [16] גבי תינוק שנגע בגל הקבר ושונים בידו ואינו יודע אם התינוק נטלן או אדם טהור נתנן לו ר' מאיר מטהר [17] וחכמים מטמאין: **סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא.** פירוש והוי רוב כמאן דליתיה וקשה דבריש פרק בתרא דיבמות (דף קיט.) אמרינן גבי האשה שהלך בעלה למדינת הים ונרתה עמו ושמעה האשה שמת בעלה ר' מאיר אומר לא תנשא ולא מתיבמת לפי דרוב נשים מתעברות ויולדות ואיכא למימר שהגרה שהלכה עמו ילדה והוה האשה שנשארה פטורה מן היבום ומיעוט מפילות ילדיהן וקאמר ר"מ דאמרינן סמוך מיעוטא לחזקה שהרי היתה בחזקה זקוקה ליבום כשהלך בעלה למדינת הים ולא היה לו בנים והוה ליה פלגא ופלגא כלומר דמיעוטא וחזקה חשובין כנגד אותן רוב דנשים מתעברות ויולדות והוה פלגא ופלגא ולא תנשא ולא תתייבם וכמו כן אית לן למימר הכא [18] וכי תימא דבריש פרק בתרא דיבמות (דף קיט.) אמרינן גבי האשה שהלך בעלה למדינת הים ונרתה עמו ושמעה האשה שמת בעלה ר' מאיר אומר לא תנשא ולא מתיבמת לפי דרוב נשים מתעברות ויולדות ואיכא למימר שהגרה שהלכה עמו ילדה והוה האשה שנשארה פטורה מן היבום ומיעוט מפילות ילדיהן וקאמר ר"מ דאמרינן סמוך מיעוטא לחזקה שהרי היתה בחזקה זקוקה ליבום כשהלך בעלה למדינת הים ולא היה לו בנים והוה ליה פלגא ופלגא כלומר דמיעוטא וחזקה חשובין כנגד אותן רוב דנשים מתעברות ויולדות והוה פלגא ופלגא ולא תנשא ולא תתייבם וכמו כן אית לן למימר הכא [19] וכי תימא

מסורת הש"ס

א) כתובות עב., ב) טהרות פ"ג מ"ח נדה יח: חולין פו., ג) חולין פו. יבמות קיט: נדה יח:, ד) [בכס"י ולר"ל. ובכס"ס כתב דכנדל"ל], ה) [בכס"י נוסף: חזקה. וכ"ה בנדה], ו) [ל"ל כדתניא], ז) [בר"ן: אם כהנים הם], ח) [בר"ן: אמן], ט) [בר"ן: מוחזקין בו שהוא כן], י) רש"ס מ"ז, כ) [ל"ל שמוחזקין. רש"ס], ל) [ל"ל עשויין. רש"ל], מ) [ל"ל דרבי, וכ"כ בדפו"י. וכ"ה להדיא בתוס' בכתובות וכתוס' הרא"ש. וכן בהמשך], נ) [שם כה ע"ב], ס) [אל"ל היכא דקאמר], ע) [וע' היטב תוס' כתובות כה: ד"ה נאמן], פ) [בתוס' טוך ועו"ר: מן העיסה. וכנדל"ל], צ) [לא נמצא, ועיין ברש"ס. ובתוס' בנדה יח: ובחולין פו. הביאו כעין זה ממשנה דטהרות פ"ג מ"ז], ק) [נדה ד: סוטה כח:], ר) גליון, ש) [בדפו"ר: תינוק], ת) [בדפו"ר נוסף: אגא],

הגהות הב"ח

(א) גב' רובא עדיף. נ"ב עיין ב"ב דף לג יש ב' סברות אחזו עדיף: (ב) רש"י ד"ה זו היא וכו' התרומה זו היא חזקה: (ג) תוס' ד"ה לא וכו' להשיאו אשה דברי רבי אלמא לא:

מוסף רש"י

הוחזקה נדה בשכינותיה. שלאחר לוקח עליה משום נדה. אם התרו בו (כתובות עב.). שדרכו של תינוק לטפח. יליו באשפות שרצים מצויים שם וטימא את העיסה שאנו רואין שנגע בה (חולין פז.). וסמוך מיעוטא לחזקה. והוה לה לטהר תרי, ורובא לחודיה לטמא ואין אחד עומד במקום שנים (נדה יח:). זו היא ששורפין עליה את התרומה. חזקה זו שאנו מחזיקין שאם רוב תינוקות מטפחין, חזקה גמורה החזיקוה לעשותה כולאי ולשרוף עליה תרומה (שם).

עין משפט נר מצוה

צח א מיי' פ"כ מהלכות מ"ב הלכה ז טוש"ע אה"ע סימן ג סעיף ו בהג"ה:
צט ב מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל' כ טוש"ע אה"ע סי' ג סעיף ו וסימן יט סעיף ח:
ק ג מיי' שם הל' כב סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קפה סעיף ב:
קא ד מיי' שם הל' כ:
קב ה מיי' פט"ז מהל' שאר אבות הטומאות הלכה ג:
קג ו מיי' שם הל' ה:
קד ז מיי' שם הל' ד:

מוסף תוספות

א. דאין זו מחלוקת חדשה. תוס' הרא"ש. ב. דכל מידי דשייך לכהונה קרי קדשי הגבול. שם. ג. לאו היינו להשיאו אשה אלא יוחסי קירבה דערוות. תוס' טוך. ד. ואע"פ שלא נמצא בצק בידו מטמאין חכמים דתניא וכו'. ולא נקט הכא בצק בידו אלא לרבותא דר"מ דאפ"ה תולין באדם טהור. שם. ה. דטיפוח שייך באוכלים ומשקין, כדאמרי' וכו'. שם. ו. אע"פ שאין השושנים אלא ממקום הטומאה טהור וכו'. אע"פ שהתם תינוק טמא היינו ממגע נדה, והתם טהור היינו מטומאת מת קאמר, א"נ מיירי בתינוק וכו' ע"ש. שם. ז. דהוי כפלגא ופלגא וליחשב ספק טומאה. תר"פ. ח. דרוב תינוקות מטפחין לא הוי רוב גמור, ומשום דנראה כאילו הוא רוב עשאוהו כמו שיש בו דעת לישאל. מוספות חולין פו: ד"ה סמוך (ועי' עוד תוס' נדה יח: ד"ה מיעוטא).

תוס' ר"י הזקן

[בקדשי הגבול]. שאם כהן הוא אוכלים בנים בקדשי הגבול. אבל. אם יש בנות אינן נישאות לכהונה עד שיביאו ראיה שהן בנותיהן של זו. ואפילו ליוחסין. סמכינן אחזקה דהואיל וכרוכין אחריה בחזקת אמן הן אפילו לענין דיני נפשות כדמפרש ואזדא ר' יוחנן לטעמיה.